

موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

رای شماره ۱۱۸۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بند ۲ مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شورای سنجش و پذیرش دانشجو ۲

۱۳۹۴/۱۰/۲۷

شماره هـ/۹۳/۸۹۶ - - - - -

بسمه تعالی

جناب آقای جاسبی

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۱۸۳ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵ با موضوع:

«ابطال بند ۲ مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شورای سنجش و پذیرش دانشجو» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و سرپرست هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۴/۱۰/۱۵ شماره دادنامه: ۱۱۸۳ کلاس پرونده: ۸۹۶/۹۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: خانم فاطمه کریمی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۲ مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شورای سنجش و پذیرش دانشجو

گردش کار: شکای به موجب دادخواستی ابطال بند ۲ مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شورای سنجش و پذیرش دانشجو را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«در تاریخ ۱۳۹۲/۶/۱۰ طرحی با عنوان «قانون سنجش دانشجو» در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و بر اساس آن مقرر شد از سال ۱۳۹۳-۱۳۹۴ به تدریج و طی یک دوره ۵ ساله، شیوه جدیدی در کنکور سراسری اعمال شود. بر اساس ماده ۲ و ماده ۱۰ قانون سنجش و پذیرش دانشجو، می باید از سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۴ شورایی تحت عنوان شورای سنجش و پذیرش دانشجو تشکیل شود و مورد میزان و نحوه تاثیر سوابق تحصیلی در کنکور سراسری تصمیم گیری کند. همچنین طبق ماده ۱۱ این قانون

مقرر شد تا قبل از تاریخ اجرای این قانون، یعنی قبل از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۴ شیوه برگزاری کنکور همچنان بر اساس قانون مصوب مجلس به تاریخ ۱۳۸۶/۸/۹ باشد و بعد از آن این قانون لغو شود و قانون جدید اجرا شود. از آن جایی که کنکور ۱۳۹۳ نیز در سال تحصیلی جاری (۱۳۹۲-۱۳۹۳) برگزار می شود می باید بر اساس آخرین کارگروه ماده ۴ قانون مصوب سال ۱۳۸۶، سوابق تحصیلی در کنکور سراسری به صورت تاثیر مثبت اعمال شود. اما در کمال شگفتی بنده و سایر داوطلبان، وزارت علوم و سازمان سنجش با تخطی آشکار از ماده ۱۰ و ۱۱ قانون سنجش و پذیرش در تاریخ ۶ آذر ماه سال ۱۳۹۲، یعنی یک سال قبل از زمانی که در قانون مصوب شده، با گردآوری چند تن از وزرا و معاونین، اقدام به برگزاری شورای سنجش و پذیرش دانشجو کرد و اعلام کرده که این شورا رأی به تاثیر قطعی (مستقیم) سوابق تحصیلی در کنکور ۱۳۹۳ داده است.

این در حالی است که طبق ماده ۱۰ و ۱۱ قانون سنجش و پذیرش دانشجو، این شورا باید برای تصمیم گیری در مورد کنکور ۱۳۹۴ که در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۴ برگزار می شود ایجاد شود و قبل از آن باید طبق آخرین رأی کارگروه ماده ۴ قانون سال ۱۳۸۶ و تاثیر مثبت باشد، اما تخلف و بی عدالتی دیگری که در اجرای این قانون مشهود است مربوط به ماده ۱ می شود:

طبق ماده ۱ قانون سنجش و پذیرش دانشجو سوابق تحصیلی این گونه تعریف شده است:

نمرات دروس ۳ سال آخر دوره متوسطه که به صورت سراسری، نهایی و استاندارد برگزار می شود.

اما در حال حاضر در کشور ما، فقط در یک سال یعنی فقط در سال سوم متوسطه امتحانات به صورت نهایی برگزار می شود و بیش از دو سوم سوابق تحصیلی که در این قانون مصوب شده برای بنده و سایر دانش آموزان موجود نیست. در حالی که طبق این قانون تاثیر سوابق تحصیلی، فارغ از میزان تاثیر آن باید شامل نمرات هر ۳ سال باشد نه تنها سال سوم، اما با این حال سازمان سنجش قصد دارد فقط نمرات سال سوم را تحت عنوان سوابق تحصیلی در کنکور تاثیر قطعی (مستقیم) بدهد. اجرایی کردن تاثیر سوابق تحصیلی تا زمانی که دولت و آموزش و پرورش زیر ساختهای لازم را ایجاد نکرده و امتحانات نهایی به صورت استاندارد در هر سه سال برگزار نمی شود و همچنان در امتحانات نهایی تقلب به طور گسترده صورت می پذیرد و هنوز داوطلبان اشکالات عمده ای را به نحوه تصحیح و نحوه اداره حوزه امتحانات نهایی وارد می کنند. ظلمی بس بزرگ در حق دانش آموزان است. کما این که امکان جبران سوابق تحصیلی هم به هیچ وجه پیش بینی نشده است.

در کنکور هر فرد می تواند چندین بار امتحان بدهد و شانس خود را برای ورود به دانشگاه ببازماید، اما مثلاً کسی که چهار سال پیش دیپلم گرفته است نمی تواند نمرات خود را ارتقا بدهد، با تاثیر قطعی (مستقیم) دادن سوابق تحصیلی، اگر کسی به هر دلیلی در زمان امتحانات دچار مشکلی شد و نتوانست امتحانات را به خوبی سپری کند، دیگر هیچ فرصتی برای جبران نتایج آن ندارد. آیا به خاطر همین مسئله باید آینده اش تباہ شود؟

تأثیر مستقیم سوابق تحصیلی برخلاف عدالت سنجشی است و حتی اگر این امر برخلاف قانون تشخیص داده نشود یک بی

عدالتی بزرگ است چرا که در زمان امتحانات، هیچ اطلاعی از تأثیر قطعی آنها در کنکور به من و سایر داوطلبان داده نشده و اساساً بنابر تأثیر قطعی نبوده، همچنین در سال سوم اغلب داوطلبان با این استدلال که نمرات امتحان نهایی تأثیر قطعی در کنکور ندارد به شیوه کنکوری درس خوانده اند و در امتحانات نهایی به دنبال کسب نمرات بالاتر نبوده اند، اما به یکباره و پس از گذشت چندین ماه شورای سنجش و پذیرش دانشجو شیوه دیگری اتخاذ کرده اگر این شیوه برای دانش آموزانی که در آینده امتحان می دهند اجرا شود، تا حدودی قابل پذیرش خواهد بود، چرا که حداقل آنها از قبل از امتحانات مطلع خواهند بود که نتایج این امتحانات در کنکور تأثیر قطعی خواهد داشت و فکری برای خود خواهند کرد.

اهمیت این شکایت و دادخواست از آنجا نشأت می گیرد که داوطلبان سخت کوشی که برای رشته های عالی در دانشگاهها رقابت می کنند با تأثیر قطعی سوابق تحصیلی بسیار متضرر می شوند چون در آن محدوده رتبه بندی، درصدها و ترازها آن قدر به هم نزدیک می شود که تأثیر قطعی این نمرات نهایی غیراستاندارد و غیر قابل جبران حتی به میزان نیم نمره هم می تواند داوطلب را از آن خواسته و رؤیای تمام دوران زندگیش دور کند. هنوز هم داوطلبانی مثل آقای رستگار رحمانی با معدل ۱۳/۳۷ اما رتبه ۱ کنکور سراسری ۱۳۸۸ در رشته زبان و تجربی وجود دارند که می خواهند گذشته خود را جبران کنند.

اگر تأثیر سوابق تحصیلی همچون گذشته به صورت مثبت باشد، هیچ داوطلبی متضرر نمی شود کما این که قانون نیز نوع تأثیر سوابق تحصیلی ذکر شده و تأثیر مثبت هیچ مغایرتی با قانون ندارد. لذا از قضات عادل دیوان عدالت اداری تقاضا می شود با صدور دستور موقت، مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ مبنی بر تأثیر قطعی و مستقیم، سوابق تحصیلی در کنکور سال ۱۳۹۳ را به موجب مغایرت با عدالت سنجشی باطل اعلام کرده و این ابطال را به سازمان سنجش ابلاغ کنند تا از اجرای آن و بی عدالتی در حق بنده و سایر داوطلبان جلوگیری به عمل آید.»

متن مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ به قرار زیر است:

جلسه شماره: ۱ مورخ: ۱۳۹۲/۹/۶ محل تشکیل جلسه: دفتر وزیر علوم، تحقیقات و فناوری مدت جلسه: ۲ ساعت

حاضران در جلسه:

الف: اعضای اصلی (به ترتیب الفبا)

۱- آقای مهندس زرافشان - معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش ۲- دکتر ضیایی - معاون آموزشی وزارت بهداشت ۳- دکتر فانی - وزیر آموزش و پرورش ۴- دکتر فرجی دانا - وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (رئیس شورا) ۵- دکتر میلی منفرد - معاون آموزشی وزارت علوم ۶- دکتر خدایی - رئیس سازمان سنجش آموزش کشور (دبیر شورا)

ب: اعضای ناظر (به ترتیب الفبا)

۱- مهندس تورانی - معاون مرکز سنجش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۲- دکتر جعفریان - رئیس دانشگاه علوم پزشکی تهران ۳- دکتر صابری - نماینده کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ۴- دکتر عمادی - رئیس مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش ۵- دکتر قمصری - معاون آموزشی دانشگاه تهران ۶- دکتر میرزاده - رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

ج: اعضای میهمان و کارشناس (به ترتیب الفبا)

۱- دکتر اقبالی - رئیس مرکز آموزش دانشگاه آزاد اسلامی ۲- دکتر جمالی - معاون فنی و آماری سازمان سنجش آموزش کشور ۳- دکتر کشاورز - مشاور وزیر بهداشت و مدیرکل دفتر وزارتی

د: غایب

دکتر هاشمی - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مصوبات:

۱- پیش نویس آیین نامه اجرایی مورد بررسی و بحث قرار گرفت و نظرات اعضای شورا در پیش نویس اعمال شد و مقرر شد جهت تصویب با امضا رئیس شورا به هیأت وزیران ارسال شود.

۲- پس از بحث های مفصل مقرر گردید سوابق تحصیلی مرتبط، موجود و تراز شده (سال سوم آموزش متوسطه - دیپلم) دانش آموزانی که طی سالهای ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ دیپلم خود را در رشته های ریاضی فیزیک، علوم تجربی، علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی بر اساس امتحان نهایی و کشوری اخذ نموده اند حداکثر تا ۲۵ درصد تأثیر قطعی داشته باشد.

۳- ضرایب و دروس آزمون سراسری و سوابق تحصیلی برای آزمون سراسری ۱۳۹۳ عیناً مطابق آزمون سراسری سال ۱۳۹۲ است.

۴- مقرر گردید برای حدود ۷۰ درصد کل ظرفیت آموزش عالی کشور بر اساس سوابق تحصیلی پذیرش صورت گیرد و این درصد برای دانشگاه آزاد اسلامی حدود ۹۰ درصد، برای سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی حدود ۶۰ درصد است.

۵- مقرر گردید کارگروه هماهنگی برای بررسیهای کارشناسی و سایر موارد مورد نظر شورا با عضویت رؤسای مراکز آموزش و سنجش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت آموزش و پرورش، دانشگاه آزاد اسلامی و رئیس سازمان سنجش آموزش کشور به عنوان رئیس کارگروه تشکیل شود. احکام اعضا مورد نظر توسط رئیس شورا صادر خواهد شد.

۶- مقرر گردید جلسه ای جهت هماهنگی رشته های پذیرش با سوابق تحصیلی دانشگاه آزاد اسلامی با حضور آقایان دکتر خدایی، دکتر اقبالی و مهندس زرافشان تشکیل و رشته های مورد نظر جمع بندی و قبل از ثبت نام آزمون سراسری در ۱۶ آذر ماه ۱۳۹۲ به اطلاع داوطلبان برسد.

۷- دانشگاه آزاد اسلامی جهت اعطای شانس بیشتر برای داوطلبان آزمون سراسری پیشنهاد تعدد برگزاری آزمون سراسری را ارائه نمود - شورا ضمن استقبال از پیشنهاد دانشگاه آزاد اسلامی به صورت اصولی، تعدد آزمونها را پذیرفت و مصوب کرد با توجه به این که در قانون سنجش و پذیرش دانشجو مسؤلیت سنجش به عهده سازمان سنجش آموزش کشور است مسؤلیت تکرار و برگزاری چند باره آزمون نیز به عهده سازمان مذکور باشد و مقرر نمود کارگروه هماهنگی موضوع بند ۵ این صورتجلسه، بررسیهای لازم را در این خصوص انجام داده و تعداد، سال شروع این امر را جهت تصویب به شورا ارائه نماید. - رئیس شورای سنجش و پذیرش دانشجو و وزیر علوم، تحقیقات و فناوری دبیر شورای سنجش و پذیرش دانشجو و رئیس سازمان سنجش آموزش کشور

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر ریاست، روابط عمومی و امور بین الملل سازمان سنجش آموزش کشور به موجب لایحه شماره ۲۹۶۲/د-۱۳۹۴/۸/۲۰ توضیح داده است که:

«مدیرکل محترم هیأت عمومی و سرپرست اداره کل هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری

با سلام:

اتزاماً پيرو جلسه مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۲ كه در خصوص رسيدگي به پرونده خانم فاطمه كريمي به شماره ۹۲۱۷۲۶ دابر بر ابطال مصوبه شوراي سنجش پذيرش دانشجو در اداره كل هيئاتهاي تخصصي تشكيل شد نسبت به شبهه ايجاد شده در خصوص اجراي مصوبه مذكور به استحضار مي رساند. مطابق ماده ۲ قانون سنجش و پذيرش دانشجو مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۰ مجلس شوراي اسلامي، به منظور برنامه ريزي، تصويب مقررات، هماهنگي و نظارت بر نحوه سنجش علمي و پذيرش دانشجو براي كلييه دانشگاهها و مراكز آموزش عالي كشور «شوراي سنجش و پذيرش دانشجو» زير نظر وزارت علوم، تحقيقات و فناوري تشكيل مي شود و طبق بند «ت» ماده ۳ همان قانون تصويب ميزان تاثير هر يك از عوامل سابقه تحصيلي، آزمون عمومي و آزمون اختصاصي در سنجش داوطلبان از وظايف و اختيارات همين شورا است.

شوراي سنجش پذيرش دانشجو نيز پس از تشكيل در جلسه شماره (۱) - ۱۳۹۲/۹/۶ مصوب كرد سوابق تحصيلي مرتبط، موجود و تراز شده (سال سوم آموزش متوسطه - ديپلم) دانش آموزاني كه طی سالهاي ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ ديپلم خود را در رشته هاي رياضي فيزيك، علوم تجربی، علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی بر اساس امتحان نهايي و كشوري اخذ کرده اند، حداكثر تا ۲۵ درصد تاثير قطعي داشته باشد.

با عنايت به مفاد مادتين مذكور و با توجه به اين كه ماده ۱۰ قانون سنجش و پذيرش دانشجو زمان اجراي آن را از سال تحصيلي (۱۳۹۴-۱۳۹۳) تعيين کرده است و هر گونه تصميم گيري راجع به اين موضوع به شوراي سنجش واگذار شده است بنا بر اين اقدامات صورت گرفته از سوي سازمان سنجش آموزش كشور نسبت به اجراي مصوبه مذكور مطابق قانون و مقررات بوده و تخلفي در اين خصوص صورت نگرفته است. - مدير كل دفتر رياست، روابط عمومي و امور بين الملل»

همچنين مدير كل دفتر رياست، روابط عمومي و امور بين الملل سازمان سنجش آموزش كشور، به موجب لايحه تقديمي به شعبه اول ديوان عدالت اداري به شماره ۵۷۶۲۶۷-د/۱۵-۱۳۹۲/۱۲/۱۵ اعلام کرده است كه:

«..... قانون سنجش و پذيرش در دانشگاهها و مراكز آموزش عالي كشور در تاريخ ۱۳۹۲/۶/۱۰ در مجلس شوراي اسلامي تصويب و در تاريخ ۱۳۹۲/۶/۲۰ به تاييد شوراي نگهبان رسيده است طبق مواد ۲ و ۳ قانون فوق الذكر، شوراي سنجش و پذيرش دانشجو، مكلف به برنامه ريزي و ايجاد هماهنگي در امر سنجش و پذيرش دانشگاهها و تصويب عناوين محتوا و مقررات آزمونها شده و بر اين اساس شرايط و ضوابط مربوط به تاثير ميزان سوابق تحصيلي توسط اين شورا در تاريخ ۱۳۹۲/۹/۶ تصويب و به ميزان حداكثر تا ۲۵ درصد و با تاثير قطعي در نمره كل نهايي لحاظ خواهد شد.

مشار اليها در دادخواست تقديمي اظهار کرده سازمان سنجش آموزش كشور از مواد ۱۰ و ۱۱ قانون فوق تخطي کرده است و قانون فوق بايد در آزمون سراسري سال ۱۳۹۴ اجرا شود و در آزمون سراسري سال ۱۳۹۳ نبايد اجرا مي شد. در پاسخ لازم به ذكر است به استناد ماده ۱۰ قانون مذكور، اين قانون از سال تحصيلي ۱۳۹۴-۱۳۹۳ لازم الاجرا است. لذا با توجه به اين كه پذيرفته شدگان آزمون سراسري سال ۱۳۹۳ در سال تحصيلي ۱۳۹۴-۱۳۹۳ شروع به تحصيل مي نمايند لذا قانون فوق برخلاف ادعاي شاكيه در آزمون سراسري سال ۱۳۹۳ مرعي و لازم الاجرا است. همچنين در پاسخ به اعتراض مشار اليها نسبت به ميزان تاثير سوابق تحصيلي لازم به ذكر است به استناد ماده ۴ قانون صدرالاشاره پذيرش دانشجو در دانشگاهها بر اساس ظرفيت رشته محل و تقاضاي داوطلبان بر اساس سابقه تحصيلي يا سابقه تحصيلي و آزمون (عملي يا تخصصي) صورت مي گيرد و نيز به استناد تبصره ۵ اين ماده در سال اول اجراي اين قانون تاثير سابقه تحصيلي در پذيرش داوطلباني كه داراي سابقه تحصيلي هستند حداقل ۲۵ درصد و طبق تبصره ۳ ماده ۴ اين قانون تعيين ميزان و نوع ورود به دانشگاهها بر اساس ظرفيت رشته ها و تقاضاي داوطلبان بر عهده شوراي سنجش و پذيرش دانشجو است كه به صورت سالانه تعيين و از طريق سازمان سنجش آموزش كشور قبل از ثبت نام اعلام مي شود. بر اين اساس در اولين جلسه شوراي سنجش و پذيرش دانشجو در تاريخ ۱۳۹۲/۹/۶ مقرر شد سوابق تحصيلي موجود و تراز شده (سال سوم دوره متوسطه) دانش آموزاني كه طی سالهاي ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ ديپلم خود را در رشته هاي رياضي فيزيك، علوم تجربی، علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی بر اساس امتحان نهايي و كشوري اخذ کرده اند با توجه به تبصره ۵ ماده ۴ قانون مذكور حداكثر تا ۲۵ درصد تاثير قطعي داشته باشد.

شاكيه در دادخواست تقديمي به اعمال سوابق تحصيلي بر اساس امتحانات نهايي سال سوم دوره متوسطه معترض بوده و اظهار کرده است در تاثير سوابق تحصيلي، فارغ از تاثير آن بايد شامل نمرات دروس ۳ ساله دوره متوسطه باشد نه صرفا سال سوم. در پاسخ به اين اظهارات با توجه به اين كه در حال حاضر منحصر امتحانات نهايي سال سوم دوره متوسطه به صورت سراسري و يگسان در كشور برگزار مي شود، لذا نمرات سال سوم دوره متوسطه داوطلبان به عنوان سوابق تحصيلي مد نظر قرار مي گيرد.

با عنايت به مراتب فوق الذكر و نظر به اين كه ماده ۱۰ قانون به صراحت اعلام کرده است «اين قانون از سال تحصيلي (۱۳۹۴-۱۳۹۳) لازم الاجراست و سازمان متبوع نيز دقيقاً طبق قانون عمل کرده و با توجه به لازم الاجرا بودن قوانين، ۱۵ روز پس از انتشار تخلفي از مقررات مشهود نيست. رد شكاييت مطروحه مورد استدعاست.»

هيأت عمومي ديوان عدالت اداري در تاريخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵ با حضور رئيس و معاونين ديوان عدالت اداري و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب ديوان تشكيل شد و پس از بحث و بررسي با اكثريت آرا به شرح زير به صدور رای مبادرت کرده است.

رای هیات عمومی

مطابق مواد ۱ و ۱۰ و تبصره هاي ذيل ماده ۵ قانون سنجش و پذيرش دانشجو در دانشگاهها و مراكز آموزش عالي كشور مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۰، نتيجۀ امتحان سه سال آخر دوره متوسطه كه به صورت سراسري و نهايي برگزار شده باشد در آزمون سراسري ورود به دانشگاهها و مراكز آموزش عالي قابل تاثير مي باشد و در صورت تحقق شرط مصرح در تبصره ۵ ماده ۵ قانون، امكان اجراي قانون فراهم است. نظر به اين كه در بند ۲ مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۹/۶ شوراي سنجش و پذيرش دانشجو، قبل از تحقق شرايط قانوني از حيث برگزاري آزمون نهايي براي ۳ سال آخر دوره متوسطه، صرفا در خصوص تاثير نتيجۀ امتحان نهايي سال آخر در آزمون سراسري اتخاذ تصميم شده است، اين بند از مصوبه، مغاير احكام قانوني فوق الذكر است و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشكيلات و آيين دادرسي ديوان عدالت اداري مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال مي شود.

رئيس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدجعفر منتظری/

منبع : سایت مجلس شورای اسلامی